

Mark och vatten

På väg mot **BÄTTRE VATTEN** i skogen

I slutet på 1960-talet var många vattenområden i Sverige helt utslagna och förorenade. Sedan dess har mycket hänt. Industriutsläppen har minskat och vattenreningen förbättrats markant så att växt- och djurliv har kunnat återhämta sig. Även inom skogsbruket har stora förbättringar skett.

Det händer mycket positivt. Jag tror att det beror på att det i dag finns en medvetenhet om att vatten faktiskt är en del av skogen. Skogsbruket har tagit åt sig problematiken och försökt lösa den. Man är inte där än, men man är på god väg, säger Lennart Henrikson, ekolog på sitt eget företag Natur & Människa AB, som jobbat med skog och vattenfrågor i mer än 20 år.

Ett stort problem för våra vatten är körskador.

- De orsakar bland annat en massa slam i vattnet. Slammet sätter igen botten och förstör för en mängd småkryp som lever på botten. Detta påverkar i sin tur resten av näringskedjan, säger han.

En grundorsak till körskadeproblematiken, enligt Lennart Henrikson, är att skogssektorn byggt upp en industri som kräver kontinuerlig tillförsel av råvara.

- Därför måste maskiner gå dag och natt utan hänsyn till väder- och markförhållanden. Skogssektorn har skapat sig ett systemfel, som minskar hållbarheten.

För att komma till rätta med körskadorna enades skogsbranschen om en gemensam körskadepolicy år 2012. Den ersattes i december 2016 med Målbilder för körning i skogsmark, med riktlinjer för var körning ska undvikas och vilka skador som ska förhindras.

- Tack vare detta är problemet på väg att lösas. Det gäller bara att riktlinjerna följs ute i skogen också, så att det inte bara är något man säger att man jobbar efter, säger Lennart Henrikson.

Skogsbruk som kräver permanent markavvattning har också stor påverkan på våra vatten. Lennart Henrikson har frågat folk i branschen om de tycker att dikning och dikesrensning kan betecknas som hållbart.

- Ännu har ingen velat svara på eller ens diskutera frågan. Det finns mer diken än naturliga bäckar och åar i det svenska landskapet, vilket visar hur vi förändrat vattenvägarna. Ingreppen påverkar våra naturliga sjöar och vattendrag och i slutändan haven. Än större blir problemen om klimatförändringarna leder till ökad nederbörd. Dikning ger till exempel snabbare vattenflöden, vilket ökar översvämningss Problemen nedströms.

Skogforsk forskar om hur mark och vatten påverkas av skogsbruket samt vad vi kan göra för att minimera påverkan. - Jag tycker att Skogforsk är en fantastiskt bra aktör som gör många bra saker, säger Lennart Henrikson.

- Det finns dock en sak jag funderat på, fortsätter han, och det är traditionen att fokusera på vattenkemi och då särskilt på kväve. Det har visat sig att kväve inte har så stor påverkan på djurlivet i vattnet. Kvävet påverkar först senare när det kommer ut i havet, genom till exempel algblomning. Därför är det viktigt att också titta på biologin i vattnet. På smådjuren. Mår djuren i vattnet bra gör vi rätt. Men ett sådant fokus kräver förstås andra typer av resurser och kompetenser.

Måluppföljning 2016

Skonsam drivning - en interaktiv film, ska ha visats minst 10 000 gånger på Youtube. **UTFALL:** Filmen kommer att lanseras under 2017.

Verka för ökad användning av verktygen för kvalitets-säkrad tillredning. **UTFALL:** Verktygen har börjat användas av bland andra AB Karl Hedin.

Beslutsstödet Bestway underlättar för planerare att bestämma om det ska vara ett eller flera avlägg och om överfarter ska byggas. Nu fortsätter testerna för att bestämma hanterbara sidlut och öka precisionen i beräkningar av stickvägar och tidsåtgång.

Foto: Sverker Johansson/Bitzer Productions